

TRUYỆN HÀ Ô LÔI (LĨNH NAM CHÍCH QUÁI LỤC) TỪ GÓC NHÌN TỰ SỰ HỌC

Ngô Thị Thanh Nga*, Phó Thị Thu Thảo

*Trường Đại học Sư phạm - ĐH Thái Nguyên***TÓM TẮT**

Truyện Hà Ô Lôi là một trong những truyện ngắn độc đáo trong tập truyện *Lĩnh Nam chích quái lục* của Trần Thế Pháp. Truyện ngắn này đã thể hiện được một trình độ nghệ thuật tự sự khá cao so với truyện ngắn cùng giai đoạn nói chung và trong hệ thống truyện của tác phẩm *Lĩnh Nam chích quái lục* nói riêng. Trong bài viết này, chúng tôi phân tích một số đặc điểm của truyện ngắn này dưới góc nhìn tự sự góp phần làm rõ hơn những nét mới, đặc sắc của Hà Ô Lôi, một truyện ngắn được đánh giá là sự báo hiệu cho việc ra đời của một khuynh hướng nghệ thuật mới - khuynh hướng lấy con người với những khát vọng sống mang tính chất trần thế làm đối tượng phản ánh.

Từ khóa: *Tự sự học, Hà Ô Lôi, Nhân vật, triều đại nhà Trần, Lĩnh Nam chích quái lục*

ĐẶT VẤN ĐỀ

Thế kỉ X - XIV là giai đoạn hình thành và đặt nền móng cho thể loại truyện ngắn trung đại Việt Nam. Giai đoạn này, truyện ngắn chưa tách khỏi văn học dân gian và văn học chức năng. Tiêu biểu cho thể loại truyện ngắn giai đoạn này phải kể đến tác phẩm như: *Việt điện u linh* của Lý Tế Xuyên, *Thiền uyển tập anh ngữ lục* (khuyết danh) và *Lĩnh Nam chích quái lục* của Trần Thế Pháp. Tác phẩm *Lĩnh Nam chích quái lục* thuộc loại truyện dân gian, đa số các truyện trong tác phẩm này được sưu tầm, ghi chép, chỉnh lí, xây dựng với cốt truyện đơn giản, thường gắn liền với tính chất chức năng. Nhưng riêng *Truyện Hà Ô Lôi* - nằm trong tác phẩm *Lĩnh Nam chích quái lục*, là hiện tượng khá đặc biệt, cốt truyện nhiều tình tiết có phần hư cấu đầy kịch tính, li kì, hấp dẫn, nhân vật có cá tính và mang những đặc điểm khác so với những nhân vật trong các truyện ngắn còn lại của tác phẩm *Lĩnh Nam chích quái lục*. Tuy cho đến thời điểm này bức tranh nghiên cứu về hiện tượng lí thú này chưa thật sự phong phú nhưng cũng đã có những bài viết phân tích khá sắc nét về các phương diện của truyện, đặc biệt là về nhân vật chính - Hà Ô Lôi như bài viết *Truyện Hà Ô Lôi từ nhiều góc nhìn* của tác giả Nguyễn Thanh Tùng, hoặc tìm hiểu dấu ấn Phật giáo như bài viết *Trầm tích*

Phật giáo trong Truyện Hà Ô Lôi của tác giả Nguyễn Hùng Vi,... Để góp thêm vào bức tranh nghiên cứu truyện ngắn độc đáo này, chúng tôi đặt *Truyện Hà Ô Lôi* dưới góc nhìn tự sự học để làm rõ những nét mới mẻ, sáng tạo, đặc biệt của tác phẩm trong hệ thống truyện ngắn cùng giai đoạn.

MỘT SỐ ĐẶC ĐIỂM CỦA TRUYỆN HÀ Ô LÔI TỪ GÓC NHÌN TỰ SỰ HỌC

Bàn về khái niệm tự sự, tự sự học, có rất nhiều ý kiến khác nhau. Trong bài viết này chúng tôi sẽ trình bày khái niệm phổ biến nhất. Trước hết là khái niệm tự sự: Tự sự (kể chuyện) là phương thức trình bày một chuỗi các sự việc, sự việc này dẫn đến sự việc kia, cuối cùng dẫn đến một kết thúc thể hiện một ý nghĩa. “Tự sự phản ánh đời sống trong tính khách quan của nó, qua con người, hành vi, sự kiện được kể lại bởi một người kể chuyện nào đó” [1, tr.375].

Tương tự, khái niệm tự sự học cũng có nhiều cách định nghĩa cũng như quan điểm riêng. Trong cuốn *Từ điển thuật ngữ văn học* do nhóm tác giả Lê Bá Hán, Trần Đình Sử, Nguyễn Khắc Phi đồng chủ biên, khái niệm tự sự học được hiểu: “Tự sự học (narratologie) là một phân nhánh chủ yếu của thi pháp học hiện đại, nghiên cứu cấu trúc của văn bản trần thuật và các vấn đề hữu quan... [2, tr.386]. Tự sự học nghiên cứu cả hệ thống sự kiện và tổ chức sự kiện, bao hàm cả việc

* Tel: 0982548560; Email: thanngamy@yahoo.com.vn

nghiên cứu các cấu trúc tư sự cụ thể hoặc lịch sử tư sự của một nền văn học hay giai đoạn văn học nào đó” [2, tr.388]. Trong cuốn *Tự sự học - Một số vấn đề lí luận và lịch sử* do tác giả Trần Đình Sử chủ biên có nêu khái niệm “Tự sự học là một lĩnh vực nghiên cứu đặc thù của lí luận văn học, lấy nghệ thuật tự sự làm đối tượng, phần nào đó tương ứng với “thi học” nghĩa hẹp, là lĩnh vực lấy nghệ thuật thi ca làm đối tượng nghiên cứu. Tự sự học bao gồm cả hệ thống sự kiện, cách tổ chức các sự kiện đó, các mô típ truyện, sự phân loại chúng, lịch sử vận động của tự sự,... những vấn đề rộng lớn hơn trần thuật rất nhiều” [3, tr.7-8].

Dựa vào lý thuyết tự sự và tự sự học, đặc biệt là những quan niệm về tự sự học của tác giả Trần Đình Sử, chúng tôi xem xét *Truyện Hà Ô Lôi* đặt trong hệ thống tác phẩm *Lĩnh Nam chích quái lục* nói riêng và truyện ngắn văn xuôi giai đoạn thế kỷ X - XIV nói chung trên các phương diện như: Mô típ, hệ thống sự kiện, cách tổ chức sự kiện cũng như nhân vật để thấy điểm mới mẻ của truyện ngắn này trong hệ thống truyện ngắn văn xuôi trung đại giai đoạn thế kỷ X - XIV.

Thứ nhất, về mô típ

Truyện Hà Ô Lôi vận dụng mô típ khá phổ biến của văn học dân gian đó là mô típ sinh nở thần kì. Ta từng biết đến Mẹ chàng Sọ Dừa vì uống nước mưa ở sọ dừa bên gốc cây và đã thụ thai sinh ra Sọ Dừa với hình dạng khác thường, không chân không tay, tròn như một quả dừa. Sự ra đời của Thánh Gióng cũng dựa trên mô típ sinh nở thần kì như vậy. *Truyện Hà Ô Lôi* có sử dụng mô típ giao hợp thần kì giữa người thường và thần linh, nhưng sự giao hợp thần kì đó có sự khác biệt so với mô típ truyền thống ở chỗ nếu như Sọ Dừa, Thánh Gióng là những bậc anh hùng, tài năng thì Hà Ô Lôi lại được sinh ra với vẻ ngoài của một dị vật tầm thường. Đồng thời, sự thụ thai của Vũ thị, sự ra đời của Hà Ô Lôi đã để lại sự tranh chấp, bất hòa giữa thần với người, sự ghen tuông của người chồng về việc mang

thai kì lạ của vợ. Trong các tác phẩm của văn học dân gian trước đó, các ông chồng không hề ghen tuông và còn cảm thấy việc vợ mang thai kì lạ là ý trời, là vinh dự. Mô típ truyện rất đơn giản nhưng có sự sáng tạo dựa trên mô típ của văn học dân gian. Qua tác phẩm và hình tượng nhân vật, những biểu hiện của cuộc sống đời thường, tâm lí, thói tính đời thường đã được bộc lộ, khác biệt so với văn học dân gian, đồng thời sẽ dự báo nhiều sự việc bất ngờ, kịch tính.

Thứ hai, về hệ thống sự kiện và cách tổ chức

Trong các truyện ngắn trung đại đương thời, cốt truyện chủ yếu xoay quanh các nhân vật thần thánh, anh hùng, chính vì thế hệ thống sự kiện cũng như cách tổ chức sự kiện tập trung tập trung xoay quanh những nhân vật này. Các tác giả thường đề cập đến các sự kiện chính thể hiện tính thần linh, anh hùng khác lạ trong cuộc đời họ, nhằm khắc họa chân dung, tấm gương mang dáng dấp siêu nhiên theo một công thức nhất định, phục vụ chức năng tôn giáo và tín ngưỡng dân gian. Nhìn chung, cách tổ chức sự kiện như vậy thường tạo ra một cốt truyện đơn giản, mang đậm màu sắc của văn học dân gian. Công thức quen thuộc xuất hiện trong cốt truyện của các tác phẩm truyện ngắn trung đại đương thời là: “Một vị thần báo mộng cho nhân vật người trần đang làm một việc quan trọng nào đó, trong lời báo mộng, vị thần thường giới thiệu về lai lịch của mình, chỉ đường đi nước bước, cách giải quyết công việc, tỏ thái độ phù trợ cho người được báo mộng. Sau khi công việc hoàn thành, người được báo mộng lập đền thờ và phong tước hiệu cho thần” [4, tr.39]. *Truyện Hà Ô Lôi* không đi vào các đề tài thần dị, không chú trọng vào các đề tài lịch sử hay tôn giáo như các truyện ngắn khác trong tác phẩm *Lĩnh Nam chích quái lục*, mặc dù trong tác phẩm có xuất hiện các yếu tố thần dị và tôn giáo như: sinh đẻ kì lạ, tiên thuật, tục thờ thần, Đạo giáo,... Điều đặc biệt về đề tài của *Truyện Hà Ô Lôi* chính là ở chỗ truyện đi vào đề tài thế tục, thể thái nhân tình, đời sống

văn hóa tinh thần của đời sống thực. Các yếu tố thần dị, tôn giáo, lịch sử có chăng chỉ là yếu tố bối cảnh để xây dựng cốt truyện. Chính vì cảm hứng thần thánh dường như đã nhường chỗ cho cảm hứng thế sự, đời thường nên mọi sự kiện, tình tiết và nhân vật chính trong tác phẩm đều được nhìn, miêu tả ở góc độ những hành vi, xuất phát từ nhu cầu đời sống với những tính thói và ham muốn đời thường như bao con người trần tục, bình thường cả trong suy nghĩ và hành động chứ không phải lí lịch thần dị, cuộc đời nhiều kì tích anh hùng, thần thánh như trong các truyện ngắn trung đại đương thời. Sự đột phá mới mẻ này của *Truyện Hà Ô Lôi* chính là bước đệm cho sự ra đời của nhiều tác phẩm truyện kì sau này. Có thể nói cốt truyện *Truyện Hà Ô Lôi* tuy không phức tạp nhưng cũng không hề đơn giản. Ở đó hệ thống sự kiện phong phú và được tổ chức đan xen giữa đời thường và thần thánh là một trong những cách giải thiêng thế giới thần linh và kéo thần gần với người hơn. Đồng thời nhiều sự kiện, tình tiết kịch tính, biến đổi khó đoán được xoay quanh số phận, cuộc đời của các nhân vật đặc biệt là nhân vật Hà Ô Lôi, nhất là cuộc gặp gỡ đầy bất ngờ của Hà Ô Lôi với Lã Động Tân. Từ sự kiện gặp gỡ này, cuộc đời Hà Ô Lôi đã bước sang một ngã rẽ, để từ đó bộc lộ rõ hơn về cá tính cũng như con người cá nhân của Hà Ô Lôi. Cách kết thúc của *Truyện Hà Ô Lôi* cũng có sự khác biệt so với văn học dân gian và để lại nhiều câu hỏi cho hậu thế. Nhân vật Hà Ô Lôi chết, lời tiên đoán của thần Lã Động Tân được Hà Ô Lôi nhắc lại “thanh sắc của người được mất bù nhau” [5, tr.123]. Có thể nói đây là một kết thúc mở và gợi nhiều suy nghĩ cho độc giả và mang ý nghĩa triết lý nhân sinh sâu sắc, góp phần tạo nên sự hấp dẫn cho tác phẩm, phản ánh trình độ nghệ thuật tự sự khá cao của tác phẩm này so với các tác phẩm cùng giai đoạn.

Thứ ba về nhân vật

Có thể nói nhân vật là một trong những phương diện thể hiện rõ nét nhất sự độc đáo,

khác lạ về nghệ thuật tự sự của *Truyện Hà Ô Lôi* trong hệ thống truyện trong tập *Linh Nam chích quái lục* nói riêng và truyện ngắn thế kỷ X-XIV nói chung. Nhìn về đại cục, các nhân vật trong các tập truyện thế kỷ X-XIV nói chung, *Linh Nam chích quái lục* nói riêng được xây dựng khá giống nhau. “Về cơ bản, tác giả của chúng bám sát lịch sử, lấy nhân vật lịch sử làm đối tượng phản ánh,... nhân vật lịch sử có thể là người thực, cũng có thể là linh hồn của người đã chết, là thần thánh, hoặc là hạo khí tự nhiên... tồn tại như một thực thể hiện hữu, nhưng điều không thể thiếu được là, những “nhân vật” ấy đã tác động đến lịch sử dân tộc và lịch sử dân tộc ở đây phải hiểu theo nghĩa rộng: tất cả những gì liên quan đến cuộc sống của người Việt. Bởi muốn tôn vinh công đức và tài trí, sức mạnh và sự diệu kì của nhân vật, tác giả của chúng bằng mọi cách đã thần thánh hóa họ, đặt họ vào nơi miếu điện linh thiêng hoặc trong những phù đồ nghiêm cẩn, khiến nhân vật của tác phẩm vốn là những con người thường nhật, nay mất đi những gì đời thường nhất và trở thành cái “cao cao tại thượng” cho mọi người cúng thờ bái tượng” [6, tr.35]. Riêng các nhân vật trong *Truyện Hà Ô Lôi* như: thần, vua, quận chúa và đặc biệt là Hà Ô Lôi lại “lạ, đặc biệt, sáng tạo” thậm chí là đi ngược lại với nghệ thuật tự sự của truyện ngắn giai đoạn này. Có thể nói đây là một trong những sự khởi đầu của quá trình giải thiêng thần thánh trong văn học trung đại Việt Nam. Trong truyện, có nhân vật thần đó là thần Ma La. Thần Ma La có xuất xứ thế nào ta không rõ, nhưng đó có thể là thành hoàng làng, thổ công,... song những hành động của thần Ma La chứng tỏ thần không phải là “phúc thần”, không làm được những việc tốt giúp dân mà chỉ gây ra thị phi. Trong các truyện ngắn của văn học trung đại từ thế kỉ X – XIV và trong văn học dân gian, thần là những người luôn linh ứng, giúp đỡ người yếu thế, bảo vệ cái thiện, bài trừ cái ác. Thần Ma La thì ngược lại, thần mang những thói xấu của con người như háo sắc (tìm cách tư thông với Vũ thị),

gian dối (nói dối Vũ thị và nhà vua), xảo quyệt (vu Sĩ Doanh tranh mất con, báo mộng cho nhà vua - người có quyền lực cao hơn để ép Sĩ Doanh trả vợ con). Đây là điểm mới mẻ trong việc xây dựng nhân vật thần thánh, hạ bệ vai trò của thần linh và chức năng lễ nghi, tôn giáo, đề cao con người trong cuộc sống thực tại, xuất hiện nhiều trong các tác phẩm của văn học Việt Nam giai đoạn sau.

Đặc biệt nhất trong *Truyện Hà Ô Lôi* chính là nhân vật Hà Ô Lôi. Có thể nói nhân vật này là một bức chân dung phác thảo của một con người đời thực, có số phận, có tính cách rõ ràng. Nhân vật không còn được xây dựng theo mô típ với hình ảnh nhân vật là những “tám gương treo trước cuộc đời” [4, tr. 39], để làm gương cho thiên hạ nữa. Thay vào đó là hình ảnh một con người đời thường, với mọi tính thói, hành vi mang bản năng đời thường. Thậm chí, cha Hà Ô Lôi là thần Ma La, vì thế Hà Ô Lôi cũng có chút ít nguồn gốc của thần thánh, nhưng trong truyện, Hà Ô Lôi tồn tại với hình ảnh con người trần tục nhất, mang trong mình những ham muốn đời thường nhất. Hà Ô Lôi được sinh ra với hình thức xấu xí, quái dị “da đen như mực, bóng mỡ như cao”, bản tính “thông minh lém lỉnh, thường hay trêu ghẹo vương nhân” [5, tr.117]. Trong cả cuộc đời, Hà Ô Lôi không tạo nên được đức nghiệp hay chiến công gì, chỉ ham mê thanh sắc. Trong truyện dân gian truyền thống, các nhân vật xấu xí chỉ mang vẻ ngoài xấu xí đó tạm thời, giấu kín bản chất tốt đẹp, tài năng (nhân vật Sọ Dừa). Hà Ô Lôi là “nhân vật xấu xí đầu tiên” không theo mô típ về nhân vật xấu xí của văn học truyền thống. Đặc điểm này thêm một lần nữa khẳng định rằng *Truyện Hà Ô Lôi* sử dụng mô típ cũ của văn học truyền thống nhưng luôn có sự đột phá, sáng tạo độc đáo, mới mẻ, thú vị trong việc xây dựng hình tượng nhân vật. Chi tiết Hà Ô Lôi được sinh ra một cách thần kì, ngoại hình xấu xí, nhưng ngoại hình quái dị, xấu xí ấy sẽ không ảnh hưởng gì đến số phận của Hà Ô Lôi cho đến khi nhân vật thần tiên

Lã Động Tân xuất hiện. Lã Động Tân là nhân vật huyền thoại của Đạo giáo đời Đường, là một nhân vật lịch sử, một vị thần trong số bát tiên được tôn kính trong lịch sử văn hóa Trung Hoa. Nhân vật này cũng từng xuất hiện nhiều trong các tác phẩm văn học Việt Nam trung đại. Tuy nhiên, *Truyện Hà Ô Lôi* không đặt nặng tính chất chức năng, lễ nghi, ngợi ca công đức của các vị thần tiên (Thần Ma La, Lã Động Tân), mà đi sâu vào cảm hứng thể sự. Truyện mượn hình ảnh Lã Động Tân, khai thác yếu tố thần dị của Đạo giáo, phép thuật của Lã Động Tân để tạo sự đột phá, kịch tính, bất ngờ cho cốt truyện. Đây được coi là sự đột phá mới, tạo nên hiệu ứng lạ, đặc biệt, bước tiến mới về nghệ thuật tự sự của loại hình truyện ngắn trong văn học trung đại Việt Nam giai đoạn sau. Nhân vật Lã Động Tân là chất xúc tác để tác giả thể hiện ý đồ nghệ thuật xây dựng nhân vật của mình. Từ cuộc gặp gỡ đầy bất ngờ với Lã Động Tân, cuộc đời của Hà Ô Lôi đã rẽ sang một hướng khác. Bằng phép thuật, Lã Động Tân nhổ nước bọt vào miệng Hà Ô Lôi bảo nuốt, từ đó Hà Ô Lôi tuy không biết chữ nhưng bỗng nhiên “có tài thi phú, khúc điệu, ca ngâm, giao xướng phúng vịnh, trào phong lộng nguyệt”, lời nói ra khéo léo khiến mọi người kinh ngạc, nay thêm tài ca hát khiến bao người si mê và đàn bà con gái ai cũng đòi biết mặt” [5, tr.117-118]. Song cái đặc biệt nhất là quan niệm sống và tính cách khá mới mẻ của nhân vật này khác biệt hẳn so nhân vật trong các tác phẩm truyện ngắn cùng giai đoạn. Hà Ô Lôi “chỉ ham muốn thanh sắc để làm vui tai, đẹp mắt mà thôi” [5, tr. 117], muốn lưu lại tên tuổi mình trên đời cũng bằng lối sống khác lạ này. Lời ca của Hà Ô Lôi “khác hẳn âm thanh chôn dương gian” [5, tr.119], cùng với tâm hồn nghệ sĩ phóng khoáng “coi phú quý như phù vân” [5, tr.117]. Dù trong vai một anh gia nô đen đui, xấu xí nhưng vẫn làm cho vị quận chúa góa chồng xinh đẹp A Kim vốn đoan chính, từng cự tuyệt cả sự sủng ái của nhà vua mà nay nghe tiếng hát của Hà Ô Lôi khiến “tâm thần mê

mắn, tình riêng xúc động” [5, tr.119]. Nhưng lối sống lừa người, hại người, coi tình yêu như một trò đùa đã khiến Hà Ô Lôi phải trả giá đắt bằng chính sinh mệnh của mình. Điều đó đã được Lã Động Tân cảnh báo. Kết cục này phải chăng nhằm minh họa cho thuyết “nhân quả” của Phật giáo và thuyết “báo ứng” của dân gian. Nhưng điều gây sự ngạc nhiên cho độc giả đó là đến cuối tác phẩm, khi sắp chết nhân vật Hà Ô Lôi vẫn không sám hối về tội lỗi của mình, vẫn ung dung ngâm thơ Quốc ngữ, ngợi ca, hài lòng với những việc Ô Lôi đã làm cũng như lối sống mà Ô Lôi đã từng sống:

“Sinh tử do trời có quản bao,

Nam nhi miễn đã được anh hào,

Chết vì thanh sắc cam là chết,

Chết việc ốm đau com gạo nào” [5, tr.123].

Đây quả là lối sống của một con người phóng khoáng, tự do, tự tại vượt ra ngoài những nghi thức và mang cảm hứng thể sự khá rõ nét và khác xa với mô hình nhân vật lý tưởng với tinh thần “đương trợ âm phù” thường thấy trong tác phẩm *Lĩnh Nam chích quái lục*. Có thể nói sự xuất hiện của hiện tượng Hà Ô Lôi đã phản ánh một phương diện nổi bật khác trong văn hóa tư tưởng thời Trần, “đó là lối sống có phần hồn nhiên, “hoang dã”, phóng khoáng khi mà những giáo lí của Nho gia chưa thực sự chi phối đời sống chính trị - xã hội ở thời đại này” [8]. Song đó lại là một hướng mở cho văn học giai đoạn sau phát triển.

KẾT LUẬN

Qua phân tích các phương diện cụ thể, đặc biệt là nhân vật Hà Ô Lôi đặt dưới góc nhìn của tự sự học, chúng tôi nhận thấy *Truyện Hà Ô Lôi* đã thể hiện những sáng tạo mới mẻ, độc đáo, khác lạ so với các truyện ngắn trong tập *Lĩnh Nam chích quái lục* và trong văn học trung đại Việt Nam từ thế kỉ X – XIV. Ở truyện ngắn này, thần thánh, tiên phật không còn tầm ảnh hưởng nhiều và sức mạnh để chi phối đời sống nữa mà “thay vào đó là những

con người như Hà Ô Lôi, với lối sống không nghĩ đến ngày mai, không nghĩ đến đạo lí, đạo đức, chỉ biết đến thanh sắc, sự thỏa mãn giác quan, bản năng. Nhưng việc xây dựng hình tượng con người với những tính thói, hành vi, lối sống như vậy nhằm phản ứng lại sự tẻ nhạt, đạo đức giả của cuộc sống xã hội bấy giờ” [8]. Đây chính là điểm lạ, điểm mới, là sự sáng tạo nghệ thuật đắt giá, chuẩn bị cho sự ra đời thể loại truyện truyền kì giai đoạn sau với các tác phẩm văn xuôi nổi tiếng như *Thánh Tông di thảo* tương truyền của Lê Thánh Tông và đặc biệt là *Truyện kì mạn lục* của Nguyễn Dữ,... với một khuynh hướng nghệ thuật mới, khuynh hướng lấy con người với những khát vọng đời thường làm đối tượng phản ánh của tác phẩm. *Truyện Hà Ô Lôi* vì vậy có thể nói là một điểm nhấn sâu đậm nhất, là cầu nối cho thấy bước chuyển biến của truyện ngắn Việt Nam từ văn học chức năng sang văn học nghệ thuật, là thứ “vốn quý báu”, là nền tảng cho sự ra đời của các tập truyện ngắn thực sự là văn học nghệ thuật ở giai đoạn sau trong tiến trình phát triển của văn xuôi trung đại Việt Nam nói riêng và Văn học Việt Nam nói chung.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Phương Lựu (2012), *Lí luận văn học*, Nxb Giáo dục.
2. Lê Bá Hán, Trần Đình Sử, Nguyễn Khắc Phi (2009), *Từ điển thuật ngữ văn học*, Nxb Giáo dục
3. Trần Đình Sử (2004), *Tự sự học - Một số vấn đề lí luận và lịch sử*, Nxb Đại học Sư phạm.
4. Ngô Thị Thanh Nga (2002), *Quá trình phát triển truyện truyền kì Việt Nam thời trung đại qua một số tác phẩm tiêu biểu*, Luận văn Thạc sĩ khoa học Ngữ Văn, Đại học Sư phạm – Đại học Thái Nguyên.
5. Trần Thế Pháp (2011), *Lĩnh Nam chích quái lục*, Nxb Trẻ.
6. Nguyễn Đăng Na (1999), *Văn xuôi tự sự Việt Nam thời trung đại* (tập 1), Nxb Giáo dục.
7. Nguyễn Đăng Na (2010), *Văn xuôi tự sự Việt Nam thời trung đại* (tập 2), Nxb Đại học Sư phạm.
8. Nguyễn Thanh Tùng, *Truyện Hà Ô Lôi - Một hiện tượng lạ của truyện ngắn Việt Nam thế kỉ X-XIV*, Giao Blog, <https://dzjao.wordpress.com/2010/12/29/truyen-ha-o-loi-tu-nhieu-goc-nhin-2-bai-nguyen-thanh-tung/>.

SUMMARY

HA O LOI STORY FROM NARRATIVE ANGLE OF VIEW**Ngô Thị Thanh Nga***, **Pho Thi Thu Thao***TNU- University of Education*

Ha O Loi story is one of the unique short stories in the *Linh Nam chich quai luc* book of Tran The Phap. The short story demonstrates a high level of narrative art in comparison to short stories of the same period in general and in the stories system of *Linh Nam chich quai luc* work in particula. In this article, we analyze some characteristics of this short story from a narrative angle of view, contributing to more clarity new, unique features of *Ha O Loi*, a short story considered as a signal to the birth of a new artistic tendency - the tendency to marry human beings with earthly aspirations as the object of reflection.

Keywords: *Narrative, Ha O Loi, Character, Tran dynasty, Linh Nam chich quai luc*

Ngày nhận bài: 21/8/2018; Ngày phản biện: 30/8/2018; Ngày duyệt đăng: 28/9/2018

* Tel: 0982548560; Email: thanngamy@yahoo.com.vn